

Výkon rozhodnutí

Ustanovení § 274 písm. e/ o.s.ř. nepředepisuje žádný konkrétní způsob specifikace předmětu plnění. I když je mezi zápisem o hmotněprávním úkonu a zápisem se svolením k vykonatelnosti (jakožto exekučním titulem) nutno rozlišovat, není vyloučeno, aby – jsou-li oba zápisy obsaženy v téže listině, resp. představují-li notářský zápis formálně jediný – dlužníková povinnost plnit byla určena odkazem na samotný hmotněprávní úkon, resp. jeho obsah. Je-li v takovémto úkonu povinnost určena náležitým způsobem, totiž přesně a určitě stanoveným obsahem, rozsahem a dobou plnění, jakož i dalšími údaji, je notářský zápis, je-li současně zápisem se svolením k vykonatelnosti, způsobilým exekučním titulem; předpokladem je, že svolení k vykonatelnosti se jednoznačně a určitě k těmto (takto určeným) povinnostem vztahuje.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 12/2003, ze dne 18.3.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí oprávněné I. a p. b., a.s., proti povinným 1/ K. H., 2/ J. H., prodejem nemovitosti pro částku 3.812.908,44 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Prostějově pod sp. zn. 4 E 469/98, o dovolání oprávněné proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 24. července 2000, č. j. 19 Co 534/98-36, tak, že dovolání se v části směřující proti usnesení Krajského soudu v Brně z 24. 7. 2000, č. j. 19 Co 534/98-36, jímž bylo potvrzeno usnesení z 20.5.1998, č.j. 4 E 469/98-23, kterým Okresní soud v Prostějově zamítl návrh na nařízení výkonu notářského zápisu pro částku 3.000.000,- Kč, zamítá. Usnesení krajského soudu, pokud jím bylo usnesení okresního soudu potvrzeno i v části, již byl zamítnut návrh na nařízení výkonu notářského zápisu také pro částku 812.908,44 Kč, se v této části zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací krajskému soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Shora označeným rozhodnutím krajský soud potvrdil usnesení z 20. 5. 1998, č. j. 4 E 469/98-23, jímž okresní soud zamítl návrh na nařízení výkonu notářského zápisu z 28. 5. 1996, sp. zn. NZ 94/96 N 106/96, sepsaného JUDr. H. D. Odvolací soud uzavřel, že notářský zápis „neobsahuje základní náležitost podle ustanovení § 274 písm. e/ o.s.ř., a to závazek povinného zaplatit úvěr poskytnutý oprávněným,“ a dále dovodil, že je nerozhodné, lze-li „tento závazek dovodit z kontextu úvěrové smlouvy, protože na rozdíl od řízení nalézacího je řízení o výkon rozhodnutí řízením ryze formálním, v němž nelze nijak napravovat nedostatky exekučního titulu.“ Ve vztahu k druhé povinné rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil též proto, že ta „nebyla vůbec účastnicí úvěrové smlouvy ani notářského zápisu.“ S odůvodněním, že výklad ustanovení § 274 písm. e/ o.s.ř. „v tom směru, jakým způsobem musí být závazek povinného v notářském zápisu obsažen“, považuje za otázku po právní stránce zásadního významu, odvolací soud proti svému rozhodnutí připustil dovolání.

V dovolání oprávněná (s odkazem na ustanovení § 241 odst. 3 písm. d/ občanského soudního řádu) namítá, že právní posouzení věci – byl-li podkladový notářský zápis hodnocen jako titul k exekuci nezpůsobilý – je nesprávné. Svůj nesouhlas se závěrem odvolacího soudu odůvodňuje především argumentem, že „nedílnou součástí přímo vykonatelné úvěrové smlouvy jsou Úvěrové podmínky I, a.s. pro úvěry podnikatelům, které jsou obsaženy rovněž v notářském zápise“, a s nimiž povinný vyslovil souhlas. V těchto podmínkách, kterými „se soud dostatečně nezabýval“, se dlužník, tedy povinný „zavázal zahájit splácení úvěru a dodržet lhůtu splatnosti v souladu s úvěrovou smlouvou“ (bod 16) a zaplatit úrok, úrok z prodlení a poplatky (bod 16, 17), jejichž výše a splatnost byla přímo ve smlouvě sjednána nebo stanovena Úvěrovými podmínkami; v bodu 5 notářského zápisu je stanovena splatnost úvěru na den 29. 5. 1997 a v jeho bodu 1 též splatnost 12,5% úroku i 2,5% poplatku za rezervaci zdrojů. Protože závazek povinného zaplatit úvěr „vyplývá přímo z textace úvěrové smlouvy a úvěrových podmínek, kde se povinný zavazuje ke splnění určitého v dokumentu označeného plnění,“ má dovolatelka za to, že notářský zápis náležitosti vymezené ustanovením § 274 písm. e/ o.s.ř. obsahuje, a že tudíž je způsobilým exekučním titulem.

Povinní navrhli zamítnutí dovolání.

Podle části dvanácté (Přechodná a závěrečná ustanovení), hlavy I (Přechodná ustanovení k části první), bodu 17. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů. Jelikož napadené rozhodnutí bylo vydáno 24. července 2000, Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o.s.ř.“) ve znění účinném před novelizací provedenou zákonem č. 30/2000 Sb., tj. účinném do 31. prosince 2000 (pročež také - vzhledem k obecné zásadě nepřípustnosti uplatňování nových skutečností v dovolacím řízení /viz nyní výslovně ustanovení § 241a odst. 4 o.s.ř./ - nepřihlédl k návrhům, doručeným soudu 2.11. 2000, 9.1.2003 a 18.3.2003, tedy po vydání napadeného rozhodnutí, aby do řízení na místo oprávněné vstoupila společnost, již byla vymáhaná pohledávka postoupena.

Dovolání - přípustné podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. - je důvodné, avšak pouze zčásti.

Z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.) dovolací soud posuzuje pouze vady řízení vyjmenované v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. a jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 241 odst. 3 písm. b/ o. s. ř.), jinak je vázán uplatněnými dovolacími důvody včetně toho, jak je dovolatel obsahově vymezil. Jelikož vady vyjmenované v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. ani jiné vady řízení namítány nejsou a z obsahu spisu nevyplývají, bylo úkolem dovolacího soudu přezkoumat právní závěr soudu odvolacího, že předmětný notářský zápis - protože „neobsahuje základní náležitost, totiž závazek povinného zaplatit úvěr“ - není způsobilý být exekučním titulem (ohlášenému dovolacímu důvodu podle § 241 odst. 3 písm. c/ o.s.ř. - v souzené věci, kdy dovolání bylo připuštěno rozhodnutím soudu podle § 239 odst. 1 o.s.ř. ovšem stejně nepoužitelnému - ve skutečnosti dovolatelka /namítající navíc pouze „nedostatečně zjištěný skutkový stav“/ žádný argument nepřihlédla).

Již v usnesení ze 14. 4. 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98 (uverejněném ostatně ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod poř. č. 4, v sešitu č. 1/2000, vydaném 20. prosince 1999, tedy před vydáním napadeného rozhodnutí) Nejvyšší soud zdůraznil, že při posouzení, zda určitý notářský zápis je titulem způsobilým k exekuci, je nutno rozlišovat mezi zápisem o hmotněprávním úkonu (zde o úvěrové smlouvě) a samotným zápisem se svolením k vykonatelnosti. I když totiž mohou být oba zápisy obsaženy ve stejné listině (o kterýžto případ jde v souzené věci), titulem pro výkon rozhodnutí je - pouze a jedině - notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, jenž ovšem musí mít (kromě formálních náležitostí vymezených ustanovením § 62 a násl. notářského řádu) náležitosti obsahové, požadované ustanovením § 274 písm. e/ o.s.ř. Má-li tudíž být notářský zápis se svolením k vykonatelnosti způsobilým exekučním titulem, musí obsahovat dohodu osoby oprávněné ze závazkového právního vztahu s osobou z tohoto vztahu povinnou, v níž jsou přesně individualizovány oprávněná a povinná osoba a vyznačeny právní důvod plnění, jeho předmět (přesný obsah a rozsah) a doba (splatnost), a svolení povinné osoby k vykonatelnosti (srov. právní větu citovaného publikovaného rozhodnutí).

V odůvodnění svého rozhodnutí (viz závěr prvního odstavce strany 18/48) Nejvyšší soud také vysvětlil, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti (řečeno slovy ustanovení § 274 písm. e/ o.s.ř.) „obsahuje závazek“ tehdy, jestliže obsahuje takovou povinnost, která má být na jeho základě vymožena, jež vyplývá ze závazku (ze závazkového právního vztahu, vzniklého na základě smlouvy nebo jiné právní skutečnosti) a nikoliv z jiných právních vztahů (např. nároků z ochrany osobnosti apod.).

Jde tedy o to, zda v souzené věci notářský zápis se svolením k vykonatelnosti obsahuje povinnost k zaplacení určité částky, a to částky, k jejímuž vymožení byl výkon navržen.

Ustanovení § 274 písm. e/ o.s.ř. žádný konkrétní způsob specifikace předmětu plnění nepředepisuje. I když je tedy (viz výše uvedené publikované rozhodnutí) mezi zápisem o hmotněprávním úkonu a zápisem se svolením k vykonatelnosti (jakožto exekučním titulem) nutno rozlišovat, není vyloučeno, aby - jsou-li oba zápisy obsaženy v téže listině, resp., jak je tomu v souzené věci, představují-li notářský zápis formálně jediný - dlužníková povinnost plnit byla určena odkazem na samotný hmotněprávní úkon, resp. jeho obsah. Je-li v takovémto úkonu povinnost určena náležitým způsobem, totiž přesně a určitě stanoveným obsahem, rozsahem a dobou plnění, jakož i dalšími údaji popsány v právní větě publikovaného rozhodnutí (viz výše), je notářský zápis, je-li současně zápisem se svolením k vykonatelnosti, způsobilým exekučním titulem; předpokladem je, že svolení k vykonatelnosti se jednoznačně a určitě k těmto (takto určeným) povinnostem vztahuje.

V souzené věci však - přes tento závěr - k názoru, že předmětný notářský zápis je takovým způsobilým exekučním

titulem, dospět nelze.

V bodě 21 zápisu totiž povinný (sice) dává svolení k tomu, aby zápis byl „vykonatelný co do povinnosti povinného dlužníka uhradit v notářském zápise označené závazky v dané výši a čase...“, avšak ani v té části zápisu, kde je zachycen hmotněprávní úkon, povinnost k zaplacení částky 3.000.000 Kč obsažena není. V žádném z ustanovení samotné úvěrové smlouvy ani úvěrových podmínek (jež jsou v předmětné věci její součástí, a tedy i součástí notářského zápisu o smlouvě, obsahujícího svolení k vykonatelnosti) totiž není vyznačena povinnost k zaplacení této částky, tedy konkrétní přesně a určitě vymezená povinnost plnit (ve smyslu výše uvedeného judikátu). Požadavku kladenému ustanovením § 274 písm. e/ o.s.ř., aby v zápise byl vyznačen předmět plnění, přitom neodpovídá ani ujednání pod bodem 16 úvěrových podmínek, jímž se dlužník zavazuje (pouze) „...zahájit splácení úvěru...“.

Vzhledem k výše uvedenému lze uzavřít, že se dovolatelce prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu správnost napadeného rozhodnutí (přesně řečeno, jeho části týkající se vymožení částky 3.000.000,- Kč) zpochybnit nepodařilo; Nejvyšší soud tudíž – aniž nařídil jednání (§ 243a odst. 1, věta první o.s.ř.) – dovolání jako v této části nedůvodné podle ustanovení § 243b odst. 1 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

Jinak tomu však je, pokud odvolací soud – ovšem pouze s odůvodněním, že notářský zápis „neobsahuje ... závazek povinného zaplatit úvěr“ – potvrdil usnesení okresního soudu i v části, již byl zamítnut návrh na nařízení výkonu notářského zápisu v jeho bodech týkajících se úroků, úroků z prodlení a (různých) poplatků. Odvolací soud tak totiž učinil, aniž se zabýval otázkou (kromě toho, zda jde o příslušenství pohledávky či samostatné nároky, případně obojí) určitosti jednotlivých dílčích ujednání, a to ať z hlediska rozsahu jednotlivých plnění či jejich splatnosti.

Jestliže ovšem odvolací soud potvrdil rozhodnutí, jímž byl zamítnut návrh směřující k vymožení částky 3.812.908,44 Kč, avšak pouze s odůvodněním, že notářský zápis „neobsahuje závazek povinného zaplatit úvěr“, tedy povinnost k zaplacení částky, jež se zřetelem k dalším ujednáním smlouvy (např. v prvním bodě zápisu, v němž se oprávněná zavázala „poskytnout úvěr do maximální výše úvěrového rámce...“) nemohla být vyšší než 3.000.000 Kč, je jeho posouzení věci neúplné, a tedy ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. v rozsahu vymáhané částky 812.908,44 Kč nesprávné.

Protože na tomto nesprávném právním posouzení vykonatelnosti notářského zápisu co do částky 812.908,44 Kč část rozhodnutí odvolacího soudu spočívá, Nejvyšší soud je v této části zrušil a věc mu v tomto rozsahu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1,2, věta druhá o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)